

Actualiteiten lijfrenten en stamrechten

mr. Ruben Stam CPL

REGISTER ■
BELASTING ■
ADVISEURS ■

1

Programma

- Wet toekomst pensioenen
- Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen
- Beleidsstandpunten Financiën
- Recente rechtspraak

REGISTER ■
BELASTING ■
ADVISEURS ■

2

Wet toekomst pensioenen

REGISTER ■
BELASTING ■
ADVISEURS ■

3

Wet toekomst pensioenen

Pensioenakkoord 2019

- Introductie uniforme maximale premiegrens
- Geldt voor pensioencontracten én voor lijfrenten
- Arbeidsvormneutraal pensioenkader
- Extra keuzemogelijkheid: opname bedrag ineens bij ingang
  - Max. 10% waarde aanspraak
  - Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

REGISTER ■
BELASTING ■
ADVISEURS ■

4

Wet toekomst pensioenen

Hoofdpijnennotitie (juni 2020)

- Verschillen tussen tweede en derde pijler in kaart gebracht
- Mogelijke beleidsalternatieven uitgewerkt
- Verdere uitwerking opgepakt

Concept voorstel Wet toekomst pensioenen

- Concept wetsvoorstel en memorie van toelichting 16 december 2020 verschenen
- <https://www.internetconsultatie.nl/wettoekomstpensioenen>
- Consultatie inmiddels gesloten: 482 reacties

Wet toekomst pensioenen

'Highlights' Wet toekomst pensioenen

- Voortaan alleen nog maar premieregelingen
  - Einde van (o.a.) de middelloon- en eindloonregeling
- Leefijdsonafhankelijke 'vlakke' premie
  - Maximaal 30%
  - Vijfjaarlijkse aanpassing, voor het eerst in 2036
  - Bandbreedte: 13% - 48%
- Partnerpensioen bij overlijden voor pensioeningang op risicobasis (≠ vlakke premie)
- Idem voor wezenpensioen, NOP, AO-pensioen, pvi
- Overgangsrecht tot uiterlijk 1 januari 2026
  - Aanpassing pensioenregeling op meer dan ondergeschikte punten → aanpassen aan nieuwe kader
- Compensatiepensioen voor getroffen deelnemers
- Pensioenuitvoerders kunnen solidariteitsreserve vormen
  - Collectieve vermogensreserve voor financiële mee- of tegenvallers
  - Opbouw uit solidariteitsreserve telt niet mee voor 30%-begrenzing

Wet toekomst pensioenen

Pensioenopbouw en lijfrenteopbouw ongelijkwaardig

- Opbouwpercentages wijken af
  - Standaard 13,3% in jaarruimteformule
  - Beschikbarepremiestaffels (oplopend tot max. 31,3%)
- AOW-franchise wijkt af
- Grondslag wijkt af
  - Pensioengevend loon vs. premiegrondslag
  - Autokostenforfait
  - Plafond wel gelijk (2021: € 112.189)

Wet toekomst pensioenen

Voorgestelde wijzigingen in de derde pijler

- Huidige jaarruimteformule:
13,3% x (Inkomen -/- € 12.672) -/- FOR -/- 6,27A -/- Premies nettopensioen
- Nieuwe jaarruimteformule (per 2022):
30% x (Inkomen -/- "franchise") -/- FOR -/- 6,27A -/- Premies nettopensioen
- "Franchise":
  - Minimaal bedrag van € 14.544
  - 100/75 enkelvoudige gehuwden-AOW zonder toeslag, incl. vakantietoelage

Wet toekomst pensioenen

En wat geldt er voor pensioenopbouw?

- Alleen premieovereenkomsten
- Afschaffing doorsneepremiesystematiek
- Jaarlijkse pensioenopbouw gemaximeerd op 30% van de pensioengrondslag
  - Tot 2036 evt. te verhogen met compensatie (concept art. 150f Pensioenwet)
  - Evt. te verlagen met bijdrage solidariteitsreserve (concept art. 10c Pensioenwet)
- Minimale franchise gelijk aan die bij lijfrenten
- Transitiepad tot 2026

Wet toekomst pensioenen

Verschillen in grondslag blijven?

- Pensioenopbouw over pensioengevend salaris
- Lijfrenteopbouw over:
  - Loon uit dienstbetrekking
  - Winst uit onderneming
  - Resultaat uit overige werkzaamheden (waaronder terbeschikkingstelling)
  - Periodieke uitkeringen en verstrekkingen
- Geen uitsluiting autokostenforfait bij lijfrenten (wel bij pensioen)
  - Gebeurt mogelijk alsnog

Wet toekomst pensioenen

Wat staat (nog) niet in het concept wetsvoorstel?

- Verruiming inhaaljaarruimte
- Alleen wijziging opbouw mogelijkheden, niet in de vormgeving
  - Geen hoog/laag-lijfrenten (bij pensioen 100:75)
  - Geen terugkeer overbruggingslijfrente
- FOR blijft vooralsnog bestaan
- Factor A kan *véél* eenvoudiger!

Wet toekomst pensioenen

Wat ligt er nog op de tekentafel?

- Wijze imputatie pensioenopbouw op lijfrenteopbouw (de huidige factor A)
- Inhaaljaarruimte
- Hoog/laag-lijfrente
- Vervallen tijdelijke (oudedags)lijfrente
- Vervallen lijfrenteopbouw over autokostenforfait
- Wegnemen verschil afkoop kleine lijfrente vs. afkoop klein pensioen
- Variabele lijfrente-uitkering (doorbeleggen na ingang)

➤ *Wordt meegenomen in het definitieve wetsvoorstel!*

Wet toekomst pensioenen

En verder

- Experimenteerruimte voor zelfstandigen
  - Vrijwillige aansluiting zelfstandigen bij pensioenregelingen in de tweede pijler
  - Concept art. 150a Pensioenwet

Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

- Wetsvoorstel vlak voor Prinsjesdag 2020 ingediend
- Uitvloeisel van Pensioenakkoord 2019
- Stand van zaken:
  - Wetsvoorstel aangenomen door parlement (Stb. 2021, 20)
  - Motie Oomen-Ruijten c.s. (EK 35 555, H)

Wetsvoorstel regelt drie zaken:

1. Pensioen-/lijfrentekapitaal mag bij ingang deels ineens worden opgenomen
2. Werkgevers mogen beperkt tijdelijk weer een RVU toekennen
3. Werknemers krijgen meer ruimte om verlofdagen op te sparen
  - 50 weken → 100 weken

Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Hoofdpijnen 'bedrag ineens'

- Inwerkingtreding: 1 januari 2023
- Maximaal 10% ineens opnemen bij ingang uitkeringsfase
  - Minder mag ook
  - Restkapitaal > bovengrens 'kleine lijfrente' (€ 4.547) / 'klein OP' (€ 503,24 p.j.)
    - Voornemen gelijktrekken grens (Wet toekomst pensioenen)
  - Bedrag ineens mag ook in februari 'AOW+1' (kan jaren na ingang zijn!)
    - Keuze afkoop moet wél bij ingang uitkeringsfase worden gemaakt
    - Motie Oomen-Ruijten c.s.
  - Deeltijd-pensioen → deeltijd-opname

Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Hoofdpijnen 'bedrag ineens'

- Opname 'bedrag ineens' geldt alléén voor:
  - (Tijdelijk) ouderdomspensioen
  - (Tijdelijke) oudedagslijfrente
- Dus niet voor:
  - Nabestaanden(overbruggings)pensioen
  - Nabestaandenlijfrente
  - AO-pensioen/lijfrente
- Recht van pensioen-/lijfrentegerechtigde
  - Uitvoerder moet meewerken aan opnameverzoek
  - Uitvoerder mag geen voorwaarden stellen aan de opname
- Geen onderscheid type uitvoerder (bank, verzekeraar, pensioenfonds)

Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Voorbeeld

- A heeft € 100.000 lijfrentekapitaal
- A laat lijfrentekapitaal in 25 jaar uitkeren → € 4.000 p.j.
- Bij gebruikmaking 'bedrag ineens', uitkering bij ingang:
  - € 10.000 ineens
  - € 90.000 / 25 = € 3.600 p.j.
- Bij gebruikmaking 'bedrag ineens', uitkering februari AOW+1 (stel na 5 jaar):
  - € 4.000 p.j. gedurende 5 jaar
  - € 10.000 ineens
  - € 70.000 / 25 = € 3.500 p.j.

Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Hoofdpijnen 'bedrag ineens'

- Opnamerecht geldt niet in de opbouwfase
- Evenmin voor reeds gepensioneerden
- Verloning bedrag ineens: groene tabel bijzondere beloningen
  - Géén revisierente!
  - AOW-premie over afkoopsom naar rato van aantal maanden nog niet AOW-gerechtigd in kalenderjaar
- Hoofregel: over afkoopsom zelf geen bijdrage Zvw
  - Uitzondering als er al een andere uitkeringsreeks loopt bij dezelfde uitvoerder
  - Wél inhaaleffect bij verloning lijfrente-/pensioentermijnen in dat kalenderjaar
  - Bij opname in januari inhaaleffect veel groter dan bij opnamen in december

Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Onduidelijkheden 'bedrag ineens'

- Is het bedrag ineens inclusief of exclusief een onbelast saldo?
  - Art. 3.107a en art. 10a.6 Wet IB 2001
- Samenloop met afkoop bij arbeidsongeschiktheid (art. 3.133 lid 9 Wet IB 2001)
- Geldt het opnamerecht ook voor o.a.:
  - Overbruggingslijfrente (art. 10a.1 Wet IB 2001);
  - BH-lijfrenten (onderdeel O, Invoeringswet Wet IB 2001);
  - Alimentatielijfrente (art. 6.5 Wet IB 2001); en
  - Pensioenverrekeningslijfrente (art. 6.6 Wet IB 2001)?
- Opnamerecht bij omzetting ODV in direct ingaande lijfrente (art. 38p Wet LB 1964)?
- Opnamerecht bij omzetting uitkeringsreeks (art. 3.134 lid 1 Wet IB 2001)?

Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Communicatieverplichtingen

1. Pensioen-/lijfrentegerechtigde moet zes maanden vóór einddatum over opnamemogelijkheid worden geïnformeerd
2. Uitvoerder moet op verzoek pensioen-/lijfrentegerechtigde informeren over:
  - Hoogte gedeeltelijke uitkering ineens
  - Resterende hoogte periodieke uitkeringen
  - Hoogte periodieke uitkeringen zonder opname bedrag ineens
3. Uitvoerder wijst pensioen-/lijfrentegerechtigde nadrukkelijk op mogelijke invloed bedrag ineens op:
  - Verschuldigde inkomstenbelasting
  - Inkomensafhankelijke regelingen (sociale uitkeringen / toeslagen / heffingskortingen)
  - Verschuldigde premie volksverzekeringen

Beleids- standpunten Financiën

Beleidsstandpunten Financiën

Besluit van 16 mei 2019, nr. 2019-115021

- Geruisloze terugstorting te hoge inleg (onderdeel 2.6)
- Geen afkoop, geen loonheffing
- Geruisloze terugstorting omvat onbelast saldo (art. 3.107a Wet IB 2001)
- Geldt voor stortingen in het kalenderjaar en de vijf voorafgaande jaren
- Procedure:
  - Toepassing na verzoek inspecteur
  - Voor zover fiscale aftrek mogelijk is, geen geruisloze teruggaaf
  - Geruisloze teruggaaf valt in relevante jaren in box 3 (navordering)
  - Afgifte 'Verklaring geruisloze terugstorting'
  - Uitvoerder stort geruisloos terug na ontvangst verklaring
  - Terugstorting moet binnen drie maanden na dagtekening verklaring
  - Correctierenseignement (indien aan de orde)

Beleidsstandpunten Financiën

Besluit van 16 mei 2019, nr. 2019-115021

- Pensioenverrekeningslijfrente (onderdeel 9.6)
- Mag ook bancair
- Daarbij gelden de voorwaarden van art. 6.6 Wet IB 2001
- Afwijkingen:
  - Lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht bij professionele uitvoerder
  - Bij overlijden verrekeningsgerechtigde gaan de uitkeringen over op diens erfgenamen (analogie art. 3.126a lid 6 Wet IB 2001)
  - Verrekeningsgerechtigde is (rekening)houder
- Storting is grondslagverminderende post (art. 2.10/2.10a Wet IB 2001)
  - Dit geldt niet voor 'gewone' lijfrentestortingen

Beleidsstandpunten Financiën

Besluit van 8 september 2020, nr. 2020-16039

- Alimentatielijfrente
- Mag ook bancair
- Drie voorwaarden:
  - Alimentatiegerechtigde is (rekening)houder lijfrenterekening/ lijfrentebeleggingsrecht
  - Termijnen moeten onmiddellijk nabetaling koopsom ingaan
    - Geen uiterste ingangsdatum
    - Geen minimale looptijd
  - Bij overlijden alimentatiegerechtigde gaan de uitkeringen over op diens erfgenamen (analogie art. 3.126a lid 6 Wet IB 2001)
- Storting is grondslagverminderende post (art. 2.10/2.10a Wet IB 2001)
  - Dit geldt niet voor 'gewone' lijfrentestortingen

Beleidsstandpunten Financiën

Besluit van 8 september 2020, nr. 2020-16039

- Afkoop lijfrente bij arbeidsongeschiktheid
- Wet: afkoopsom boven grensbedrag → revisierente over volledige afkoopsom
- Goedkeuring: alleen revisierente voor zover afkoopsom boven grensbedrag uitkomt
- Voor de goede orde:
  - Afkoop *wettelijk* mogelijk in opbouw- en uitkeringsfase
  - Gehele of gedeeltelijke afkoop
  - Grensbedrag 2021: € 42.460 (hoofregel)
  - Lijfrentegerechtigde nog niet AOW-gerechtigd

Beleidsstandpunten Financiën

CAP Belastingdienst, V&A 20-008

- Afstorting ODV in lijfrente toegestaan
- Als DGA overlijdt, gaat ODV over naar erfgena(a)m(en)
- Afstorting ODV na overlijden: (tijdelijke) oudedagslijfrente!
  - Nabestaandenlijfrente niet toegestaan
  - Oudedagslijfrente vaak minder flexibel dan nabestaandenlijfrente
  - Afstorting ná AOW+5 niet mogelijk
  - Bancair afstorten productmatig niet mogelijk (geen looptijden > 30 jaar)

Beleidsstandpunten Financiën

CAP Belastingdienst, V&A 10-001 (herzien)

- Redelijke termijn loonstamrecht
- Normaal:
  - Bij leven 6 maanden
  - Bij overlijden 12 maanden
- Redelijke termijn bij leven
  - Altijd ten minste zes maanden
  - Verlenging tot uiterste ingangsdatum loonstamrecht
    - 31 december van het jaar van AOW-gerechtigdheid
- Overschrijding redelijke termijn → belastingheffing, geen revisierente

Beleidsstandpunten Financiën

Besluit van 7 december 2020, nr. 2020-234674

- Toegelaten uitvoerder loonstamrecht
- Beleggingsondernemingen zijn met de Wet uitfasering PEB toegevoegd aan de toegelaten *lijfrente*-uitvoerders (art. 3.126a Wet IB 2001)
- Goedkeuring: beleggingsondernemingen mogen ook loonstamrecht uitvoeren

Recente rechtspraak

Hoge Raad 20 september 2019, ECLI:NL:HR:2019:1375

- Loonstamrecht bedongen bij eigen bv in september 2011
- Gerechtigde krijgt kapitaal in oktober 2011 uitgekeerd van bv
- Rechtbank: Lening onzakelijk omdat er geen reële zekerheden zijn bedongen
  - Positieve/negatieve hypotheekverklaring
- Hof: Leningsovereenkomst ontbreekt in 2011
  - Leningsovereenkomst pas in 2013 opgesteld
- Hoge Raad bevestigt hofuitspraak

Recente rechtspraak

Rechtbank Noord-Nederland 20 december 2019, ECLI:NL:RBNNE:2019:5258

- Ondernemer zet stakingswinst om in stakingslijfrente
- Winst → Zvw-bijdrage
- Lijfrenteaftrek leidt niet tot verlaging grondslag Zvw
- Lijfrentetermijnen → Zvw-bijdrage
- Geen analogie HR 23 november 2018 (ECLI:NL:HR:2018:2175)
  - Afname FOR bij omzetting in lijfrente geen bijdrage-inkomen (wél zonder omzetting)
  - Arrest heeft geleid tot aanpassing art. 43 Zvw (Verzamelwet VWS 2020)
  - Ziet alleen op FOR-omzetting, niet op omzetting stakingswinst
- Tip: ondernemer kan lijfrentevoorziening maar beter via FOR laten verlopen i.p.v. via jaarruimte/reserveringsruimte

Recente rechtspraak

Hof Amsterdam 7 april 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:1007

- Ondernemer brengt onderneming in bij bv exclusief onroerende zaak
- Lijfrente bij bv voor bedrag stakingswinst
- Voor lijfrentestorting leent ondernemer geld bij bank
- Na betaling lijfrentepremie leent ondernemer geld van bv en lost lening bank af
- Hof:
  - Onaanvaardbaar civielrechtelijke kwalificaties te volgen (zelfstandige fiscale kwalificatie)
  - Lijfrentepremie materieel schuldig gebleven
  - Geen lijfrentepremieaftrek
- A-G Niessen volgt oordeel Hof Amsterdam

Recente rechtspraak

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 17 december 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:6531

- Man houdt 100% aandelen Holding bv
- Holding bv houdt 50% aandelen Beheer bv, Beheer bv houdt 100% aandelen B bv
- Man heeft lening en lijfrente-aanspraak bij B bv
- Lijfrentetermijnen 2014, 2015 en 2016 in rekening-courant geboekt bij Holding bv
- Rechtbank:
  - Lijfrente-uitkeringen genoten
  - Maar in de vorm van een vordering
  - Belast als inkomst in natura tegen geschatte waarde
  - Waarde is nihil vanwege slechte solvabiliteitspositie B bv

**Bedankt
voor de
aandacht!**

REGISTER ■
BELASTING ■
ADVISEURS ■